

Utbildningsinspektion i Rydaholms rektorsområde, förskoleklass och grundskola årskurs 1–7

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av rektorsområdet	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	4
Bedömning av förutsättningarna	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Rydaholms rektorsområde den 10-11 maj 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Värnamo kommun och Rydaholms rektorsområde, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Rydaholms skola och Horda skola intervjuades rektorn, biträdande rektorn, lärare, specialpedagoger, skolsköterska, kurator, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte verksamhet i förskoleklass samt

lektioner i årskurserna 1–7. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av rektorsområdet

Rydaholms skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	50
Förskoleklass	15
Grundskola	190

Horda skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	13
Förskoleklass	1
Grundskola	32

Rydaholms rektorsområde är beläget i södra delen av Värnamo kommun och omfattar Rydaholm och Horda skolor. Avståndet mellan de båda orterna är ca 8 kilometer. I området finns en blandning av ny och gammal bebyggelse, villor och flerfamiljsboende. Rektorsområdet deltar i försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan. På Rydaholms skola finns det möjlighet för eleverna i förskoleklass och årskurserna 1-4 att välja Montessori inriktning.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i flera avseenden har goda förutsättningar att erbjuda eleverna en bra miljö för utveckling och lärande. De förebyggande insatserna för att motverka och komma till rätta med kränkande behandling har gett goda resultat. Eleverna känner sig trygga och trivs.

Skolan har en väl fungerande elevvård och goda specialpedagogiska resurser. Rutinerna för att identifiera och kartlägga elevernas stödbehov är goda och skolan sätter in åtgärder för att möta elever i behov av särskilt stöd på ett bra sätt. Rektorn är väl förtrogen med det dagliga arbetet i verksamheten och verkar aktivt för att utbildningen utvecklas. Skolan har god tillgång till resurser i form av personal, lokaler och material.

Kursplanernas och läroplanens styrande verkan på innehållet i utbildningen bör dock öka och kontinuiteten i elevernas lärande från årskurs 1 till 9 bör uppmärksammas genom ökat samarbete med de skolor där eleverna fortsätter i årskurserna 6 och 7. Kvalitets- och utvecklingsarbetet behöver stärkas och inriktas mot de nationella målen.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Likabehandlingsplaner för varje enskild verksamhet saknas (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Eleverna är inte delaktiga i utarbetande av likabehandlingsplanen (2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte förordningens krav (3 § och 4 § förordningen om kvalitetsredovisning).
- Svenska som andraspråk ges som stöd och inte som ett eget ämne (2 kap. 16 § grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolorna bör kontinuerligt följa elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.
- Skolorna bör utveckla elevernas möjlighet till inflytande över såväl innehåll som arbetsformer i undervisningen.
- Läroplans- och kursplanemål bör i högre utsträckning vara styrande för skolornas undervisning i samtliga ämnen.
- Samverkan med de mottagande skolorna bör öka för att nå en större kontinuitet i elevernas kunskapsutveckling.
- Skolorna bör fortsätta att utveckla sitt arbete med individuella utvecklingsplaner, framförallt avseende kopplingen till läroplanens och kursplanernas mål.
- Skolorna bör ge eleverna förutsättningar att nå målen i alla ämnen.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen och de nationella kursplanerna.

Kunskaper

Vid Rydaholms skola och Horda skola följs elevernas kunskapsutveckling upp i svenska, engelska och matematik framför allt genom de nationella ämnesproven i årskurs 5.

Tabell 1. Andel elever som nått målen i de nationella ämnesproven

Årskurs 5	Rydaholms rektorsområde	
	2005	2006
Svenska	98 %	97 %
Matematik	98 %	85 %
Engelska	89 %	95 %

Intervjuad personal uppger att rektorsområdet inte har några gemensamma rutiner för att mäta elevernas måluppfyllelse i andra ämnen än matematik, svenska och engelska. Av skolornas dokumentation och vid intervjuerna framgår att skolorna saknar en gemensam övergripande struktur för uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till nationella mål. Inspektörerna bedömer att skolorna kontinuerligt bör följa elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

På Rydaholms och Horda skolor upplever eleverna och personalen miljön som trygg och trivsamt.

Sammanfattning

Skolorna bör kontinuerligt följa elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Inspektörerna bedömer att resultaten är goda avseende normer och värden.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolläring och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan (2006:1083) anges att planen skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad.

Rydaholms rektorsområde upprättade en för de båda skolorna gemensam likabehandlingsplan daterad den 17 oktober 2006. Lagen föreskriver att det skall finnas en likabehandlingsplan för varje enskild verksamhet, varvid likabehandlingsplaner måste upprättas för såväl Rydaholms skola som Horda skola. Genomförda intervjuer visar också att den befintliga planen inte har upprättats under medverkan av barn och elever, och inte heller gjorts tillräckligt känd och blivit förankrad hos elevernas vårdnadshavare. Skolornas likabehandlingsplan uppfyller därmed inte förordningens krav om elevers medverkan.

Skolorna arbetar aktivt för att förebygga kränkande behandling och trakasserier. Detta sker bland annat genom ett regelbundet arbete med SET, social- och emotionell träning, och genom övningar i livskunskap.

Skollagen, läroplanen och grundskoleförordningen anger att eleverna i takt med stigande ålder och mognad skall ha ett ökat inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. Rektorn är ytterst ansvarig för att läraren utvecklar sina arbetsformer så att elevernas inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer gynnas. Lärarna uppger vid intervjuer att de arbetar med att ge eleverna inflytande över undervisningen, men de tror inte att eleverna är

medvetna om det. Vid intervjuer och observationer framkommer att det varierar mellan lärare och klasser i vilken utsträckning eleverna upplever att de har ett verkligt inflytande. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra elevernas möjlighet att utföra ett inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer samt att detta inflytande ökar med stigande ålder.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Statens intentioner med den målstyrda skolan är att läroplans- och kursplanemål skall styra undervisningen. Kursplanemålen anger vilka kvaliteter eleverna skall utveckla i respektive ämne medan valet av innehåll är en fråga för elever och lärare i samverkan. Lärarna vid Rydaholms skola och Horda skola utgår från de nationella kursplanerna när de planerar och genomför undervisningen i svenska, engelska och matematik samt de samhällsorienterande ämnena. Vid intervjuer framkom att beträffande de naturorienterande ämnena utgör kursplanerna mera sällan utgångspunkten för innehållet i undervisningen för de yngre barnen. Inte heller i de individuella utvecklingsplanerna uppmärksammas naturorienterande ämnen. Inspektörerna bedömer att läroplans- och kursplanemål i högre utsträckning bör vara styrande för planering, genomförande och utvärdering av skolornas undervisning i samtliga ämnen.

Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet betonar samverkan som ett verktyg för att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. För att nå en kontinuitet i elevernas kunskapsutveckling krävs samverkan mellan lärare och personal såväl inom verksamheterna som mellan skolor. Det framkommer vid intervjuer att samverkansformerna mellan Rydaholms och Horda skolor och de mottagande 6–9-skolorna i Värnamo inte är tillräckligt utvecklade. Överlämnandesamtal förekommer men elevernas lärande måste i högre utsträckning ses i ett långsiktigt perspektiv. Inspektörerna bedömer att samverkan med de mottagande skolorna bör öka för att nå en större kontinuitet i elevernas kunskapsutveckling.

Individanpassning och stöd

Skolorna har ett fungerande system för kartläggning av vilka elever som är i behov av särskilt stöd. Skolorna ger också någon form av stöd till dessa elever och upprättar åtgärdsprogram i framför allt svenska, engelska och matematik. Inspektörerna vill understryka att skolorna vid behov måste upprätta åtgärdsprogram som omfattar samtliga de ämnen som elever riskerar att inte nå målen i.

Kunskapsuppföljning och bedömning

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Vid utvecklingssamtalet skall läraren i den individuella utvecklingsplanen skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Se vidare i Skolverkets Allmänna råd för individuella utvecklingsplaner, SKOLFS 2006:10. Skolorna genomför utvecklingssamtal minst en gång per termin och har upprättat individuella utvecklingsplaner för samtliga elever. Formuleringarna i planerna är emellertid inte tydligt kopplade till läroplanens och kursplanernas mål. Utvecklingsområdena tenderar att enbart handla om svenska, engelska och matematik. Inspektörerna bedömer att skolorna bör vidareutveckla elevernas individuella utvecklingsplaner.

Kvalitetsarbete och ledning

Varje skola, som ingår i det offentliga skolväsendet, skall årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Rektorsområdet har upprättat en kvalitetsredovisning för läsåret 2005/2006 som till stora delar är verksamhetsbeskrivningar medan tydliga bedömningar om måluppfyllelse saknas. Det presenteras inte heller några åtgärder för utveckling. Enligt förordningen skall kvalitetsredovisningen utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Även elevernas vårdnadshavare skall ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisning. Av intervjuer framgår att varken elever eller föräldrar varit delaktiga i framtagandet av skolornas kvalitetsredovisningar. Inspektörerna bedömer att rektorsområdet måste utveckla sin kvalitetsredovisning med avseende på innehåll och under medverkan av elever samt elevernas vårdnadshavare.

Skolledningen består av rektorn och den biträdande rektorn. Rektorn har genomgått den statliga rektorsutbildningen och han ansvarar för förskoleklass, skola och skolbarnsomsorg. Inspektörerna bedömer att rektorn är väl förtrogen med verksamheterna och verkar för att utveckla verksamheten mot de nationella målen.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att Rydaholms rektorsområde har ett aktivt förebyggande arbete mot kränkande behandling. Skolornas likabehandlingsplan följer inte förordningens krav om barns eller elevers medverkan. Likabehandlingsplaner skall vidare upprättas vid båda skolorna. De nationella målen bör i högre grad styra undervisningens innehåll. Elevernas kännedom om målen för undervisningen bör öka och skolan bör förbättra elevernas möjlighet till inflytande samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad.

Skolan har goda rutiner för att identifiera stödbehov och kartlägger och sätter in åtgärder för att möta elever i behov av särskilt stöd. Skolorna bör utveckla elevernas individuella utvecklingsplaner. Samverkan kring elevernas långsiktiga lärande med de skolor som tar emot eleverna i årskurs 6 och årskurs 8 bör förbättras.

Skolorna måste upprätta en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav på innehåll och där representanter för elever och föräldrar är delaktiga i framtagandet.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Skolornas lärare har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Läsåret 2005/2006 fanns 23 lärare fördelade på 20 heltidstjänster vid Rydaholms skola. Det betyder 10,4 lärare per 100 elever att jämföra med 8,0 lärare per 100 elever i riket. Läsåret 2005 -2006 fanns 5 lärare fördelade på 2,5 heltidstjänster vid Horda skola. Det betyder 7,6 lärare per 100 elever. Skolorna har ändamålsenliga lokaler och eleverna har tillgång till datorer. Inspektörerna bedömer att skolan använder sig av de resurser som finns att tillgå på ett flexibelt sätt.

Av grundskoleförordningen framgår att svenska som andraspråk skall anordnas om det behövs för elever som har annat språk än svenska som modersmål och att undervisningen skall anordnas istället för undervisning i svenska. Vid Rydaholms skola ges svenska som andraspråk som en allmän stödåtgärd och inte som ett eget ämne. Inspektörerna bedömer att skolan måste anordna svenska som andraspråk som ett eget ämne för de elever som har detta behov. Det framkommer vid intervjuer att de naturorienterande ämnena i Rydaholms rektorsområde får ett betydligt mindre utrymme i undervisningen än de samhällsorienterande. Inspektörerna bedömer att skolan bör säkerställa att eleverna ges förutsättningar att nå målen i alla ämnen i årskurs 5.

Sammanfattning

Skolorna har god tillgång till personella och materiella resurser för att kunna bedriva god verksamhet. Svenska som andraspråk måste ges i enlighet med författningarna. Rektorsområdet bör säkerställa att alla elever ges förutsättningar att nå målen för årskurs 5 i alla ämnen.

Datum	Ort
2007-10-24	Lund

Ann-Sofi Ericson

Lennart Hansson